

PhilRice

Inilalathala ng
Philippine Rice Research Institute
2 beses bawat taon

Magasin

Rice Seed Systems

Right Dapat!

☒ Seeds ☒ Time ☒ Amount ☒ Price

ISSN 2546-1311 (PRINT)
9 772546 131005
Vol. 5 No. 2
Hulyo-Disyembre 2018

Binhi ang pundasyon ng pagsasaka. Ayon sa mga eksperto, ang pagtatanim ng de-kalidad na binhi ng rekomendadong barayti ay nakapagbibigay ng 5-20% dagdag ani sa tamang pangangalaga nito.

1	Editoryal
2	Maniwala ka, sapat ang 40 kilo binhi kada ektarya
4	Bangko ng de-kalidad na binhi? Withdraw na!
6	Hindi masakit sa bulsa! Promise.
8	Laro tayo!
10	Iba pa rin ang may reserba
12	De-kalidad na binhi mula sa kabataan
14	Ngiti ng sama-samang tagumpay
16	Kilalanin ang mga lahok sa palayan
17	Ano ang SeedEx? At bakit ito importante sa ating mga magsasaka

Managing Editor: Christina A. Frediles • **Writers/Photographers:** Zenny G. Awing • Anna Marie F. Bautista • Jayson C. Berto • Allan C. Biwang, Jr. • Donna Cris P. Corpuz • Perry Irish H. Duran • Christina A. Frediles • Mohamadsaid Gandawali • Reuel M. Maramara • Elsie E. Reyes • Cindy S. Reyes • Hannah Mae A. Tolentino • **Design and Layout:** Perry Irish H. Duran • **Illustration:** Andrei B. Lanuza • Perry Irish H. Duran • Jude Klarence C. Pangilinan • **Circulation:** Christina A. Frediles • Ronald M. Alquiros • **Administrative Support:** Ronald M. Alquiros • **Technical Reviewer:** Glenn Y. Ilar • **Consulting Editor:** Constante T. Briones • **Editorial Advisers:** Sailila E. Abdula • Karen Eloisa T. Barroga • Ronan G. Zagado • Hanah Hazel Mavi B. Manalo

Maaaring kopyahin at ipamahagi ng mga mambabasa ang mga nilalaman ng magasing ito, kilalanin lamang ang PhilRice. Gayundin, hinihikayat ang sinuman na magpadala ng artikulo (600-800 na salita kalakip ang 4-5 larawan) at magmungkahi ng tema o mga istorya ng indibidwal o grupo na may kinalaman sa pagsasaka. Maaaring ipadala ang mga ito sa prri.mail@philrice.gov.ph o philricenews@gmail.com; o sa THE EDITOR, PhilRice Magazine, Development Communication Division, PhilRice, Maligaya, Science City of Muñoz, 3119 Nueva Ecija.

SA RICE, RIGHT DAPAT!

Ang lahat ay may simula. Sa isa nag-uumpisa ang pagbibilang. Bago lumakad ang bata ay gumagapang muna. Ang mag-aalaga ng baboy ay mamimili muna ng bibo at may lahing biik.

Tulad din ng pagpapalayan, ito ay may simula. Pagpili ng tamang binhi ang inuuna. At hindi mistulang kinakaliburo o inaapura ang pag-aalaga.

Tampok sa magasing ito ang kwento ng mga magsasakang namili sa umpisa pa lang ng de-kalidad na binhi ng rekomendadong barayti, na sinundan ng angkop na teknolohiya, hanggang sa naibenta ang palay sa presyong maganda. Ika nga, *Right Seeds, Right Time, Right Amount, at Right Price!*

Una nating pansinin si Mang Lubing ng Isabela na dati'y 80 kilong binhi ay ginagamit sa kanyang isang ektaryang palayan. Ngayon ay natuto na! Akalain mong taglay pala ng 40 kilong binhi ang mga 1.6 milyong butil? Kung tutuusin ay 750,000 na matitikas na punla lang pala, o kahit mas konti pa, ang kailangang itanim sa isang ektarya! Ubod nang tipid nga naman. Hindi pa agawan sa sustansiya ang mga palay!

Mayroon din kaming kwento mula Benguet ukol sa mga magsasakang nakaka-*withdraw* ng de-kalidad na binhi sa kanilang *Community Seed*

Bank. Pwede silang bumili o manghiram ng binhing papalitan din naman.

Mga eskwelahan sa La Union, Leyte, at Sarangani ang hinihiraan ng binhi ng mga mambubukid. Mabuti na lang may *Infomediary Project* ang PhilRice na humihikayat sa mga kabataan na makibahagi sa agrikultura, lalung-lalo na sa pagpapalayan.

Ang DA ay nagpapahiram din ng perang puhunan sa pagsasaka. Nakinabang na rito ang Dacutan Farmers' Multipurpose Cooperative sa Esperanza, Agusan del Sur. Kaya hindi sila nabaon sa utang. Nabura sa kanilang bokabularyo ang utang na may anak na, may apo pa!

Kung malasin sa kalamidad ang palayan, may mapaghuhugutan pa rin ng binhi ang mga magsasaka sa Davao del Norte. Ito ang proyektong *seed buffer stocking* ng DA.

May kwentong-kooperatiba rin kami mula Nueva Ecija, Negros, at Cotabato. At mga kwento ng pagpapalayan na may *happy ending*: santambak na ani, tipid sa gastos, at magandang presyo ng palay.

Nawa makakuha kayo ng inspirasyon sa aming mga kwento na basta *Right Seeds, Right Time, Right Amount, at Right Price*, tiyak na walang luhaan sa susunod na anihan!

MANIWALA KA, SAPAT ANG 40 KILONG BINHI KADA EKTARYA

Kuha ni Hannah Mae A. Tolentino

Dating paniwala ni Mang Luvimin “Lubing” Gawat, 71, ng Dagupan, San Mateo, Isabela, kung mas marami ang punlang itatanim, mas mataas din ang aanihin. Kung kaya, halos 80 kilong binhing *inbred* ang kanyang ipinupunla upang matamnan ang isang ektaryang palayan. Ang resulta, mababang ani at kita dala ng malamya at sakiting palay na maiksi ang mga uhay. Hindi lang ‘yan, mas magastos sa binhi pa lang!

ISINULAT NI:

Hannah Mae A. Tolentino

TO SEE IS TO BELIEVE

“Matagal ko nang naririnig na sapat na ang 40 kilong de-kalidad na binhi kada ektarya kaya lang wala namang nagtuturo o nagpapatunay kaya alanganin ako,” paglalahad ni Mang Lubing. Mas malala pa diumano ang mga katabi nyang bukid na 100 kilong binhi kada ektarya ang pinatutubo, na syang ililipatanim nang masinsin.

Katuwiran nina Mang Lubing, sakali mang umatake ang peste o sumablay ang panahon ay may matitira pa rin siyang gagapasin.

Mabuti na lang nahikayat sa *field school* tungkol sa tamang pagpapalayan si Mang Lubing noong 2011. Salamat sa mga ahensiya ng DA.

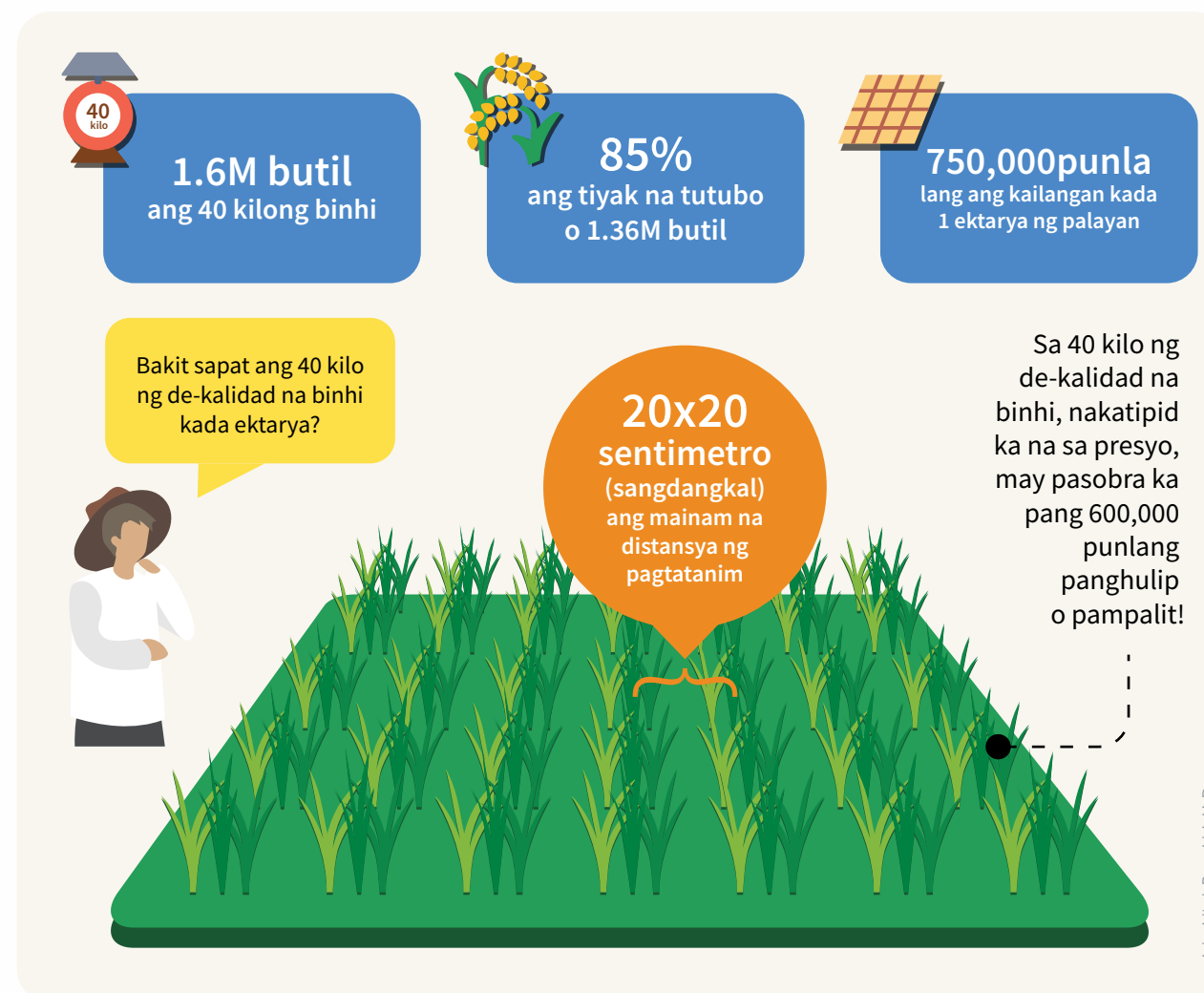
SIMULA NG PAGBABAGO

Naging *techno-demo cooperator* si Mang Lubing sa kanilang pag-aaral. Ginamit ang kalahati ng kanyang apat na ektaryang lupain para sa kanilang *agro-ecosystem analysis*. Kwentu niya, alas siyete pa lang ng umaga ay nasa bukid na sila. Hapon naman hanggang alas otso ng gabi kung minsan ang kanilang mga *lectures*. Dito ay tinalakay nila ang mga dapat at hindi dapat gawin sa pagsasaka.

Dahil isang buong *season* ang pagpapakadalubhasa nila, naturuan sila mula sa pagpili ng mga binhi, pagpunla, at pagtanim nito, hanggang sa pag-ani.

“KAPAG SOBRA SA TATLONG PUNO NG PUNLA ANG ITUTUSOK SA BAWAT TUNDOS AY MAGIGING MAKAPAL MASYADO ANG ISANG KUMPOL.”

- ERROL

Natuto rin sila kung paano harapin at lunasan ang mga sakit at peste sa palay.

Higit sa lahat, natutuhan ni Mang Lubing na malayo ang mararating ng 40 kilong de-kalidad na binhi. Waldas ang pagpupunla ng higit sa 40 kilo dahil may pasobra na ito para sa maaaring pakikialam ng mga peste o masamang panahon.

ANG BAGONG MANG LUBING

Kung dati ay dalawang sakong *inbred* (80 kilo) na binhi kada ektarya ang binibili ni Mang Lubing, ngayon ay isa na lamang. Mula sa dobladong gastos na P2,500 ay bumaba ito sa halagang P1,250. Ang natipid nyang pera ay naging pandagdag na rin sa mga gastusin ng kanyang mga anak sa pag-aaral.

Ayon kay Errol V. Santiago ng PhilRice, sapat na ang 40 kilong binhi sa isang ektarya. May pasobra na ito kung hindi man tumubo ang bawat butil sa punlaan. Kung certified seeds, 85% pataas nito ang tutubo dapat!

MAGTUOS TAYO!

Babala ni Santiago, kapag sobra sa tatlong puno ng punla ang itutusok sa bawat tundos ay magiging makapal masyado ang isang kumpol. Bawat tingting ng punla kasi ay magsusuwi pa. Kung nagsisiksikan ang mga palay, magbubunga ito ng mataas na *relative humidity* sapagkat nasasakal ang pag-ikot ng hangin sa palayan. Pabor ito sa pagdami at pamiminsala ng *brown plant hopper* sa palay.

Dahil masinsin ang mga tanim, agawan sila sa pataba at sinag ng araw. Ang resulta: maikli ang mga uhay, kakapiranggog ang butil, kung kaya’t mahina ang ani. Dispalinghado ang kita.

BARAYTING NAPATUNAYANG MATIBAY

Ilan sa mga barayting na inirerekomenda ni Santiago ay NSIC Rc 222 para sa *long grain*; Rc 160 at Rc 218 naman kung ang pinapahalagahan ay ang kalidad at sarap ng kanin; Rc 238 para sa maaning palay at malambot na kanin; at Rc 216 naman para sa tag-araw.

Bagama’t ipinapayo ng PhilRice ang pagpupunla ng 40 kilong *inbred* na binhi lamang kada isang ektarya, hindi ito garantiya na sandamakmak na agad ang aanihin. Nasa magsasaka pa rin kung papaano niya pagyayamanin at aalagaan nang wasto ang kanyang palayan. Ang paggamit ng 40 kilong binhi lamang ay upang makatipid sa puhunan. Hindi pa matutukso ang magsasaka na magtanim nang sobra-sobra. •

BANGKO NG DE-KALIDAD NA BINHI? WITHDRAW NA!

(kaliwa) Community Seed Bank Facility
(taas) Sina Julian at Tarciso

ISINULAT NI:

Zenny G. Awing

Sabi ng mga dalubhasa sa pagbubukid, binhi ang pundasyon sa pagsasaka. Iyan din ang pananaw ng mga magsasaka sa Sitio Calew, Dalupirip, Itogon, Benguet mula nang maumpisahan ang proyektong **Community Seed Banking (CSB)** sa kanilang lugar.

Taong 2013, ipinakilala ng DA ang CSB sa mga magsasaka ng Itogon. Sa simpleng paliwanag, ang CSB ay bangko ng mga binhing pantanim na pwedeng bilhin o hiramin ng mga magsasaka. Tulad sa bangko ng pera, kailangan mong maglagak upang may mahuhugot ka. Halimbawang nanghiram ka ng 20 kulong binhi, papalitan mo ito ng 30 kilo sa anihan. Pwede mo rin namang bilhin ng P34 kada kilo ang binhi. Walang agrabyado, walang lamangan. Kung may mananamantala, bangkarote ang kalalabasan.

SIMULA NG PAGBABAGO

Kasabay ng pagtayo ng CSB ang pagkakabuo ng Sitio Calew Farmers Association (SCFA) kung saan naging unang presidente si Mang Julian Kidiatan, 52. Kwento niya, dumaan sa

limang buwang pagsasanay sa pagsasaka ng palay ang kanilang asosasyon. Mula sa pagpili ng binhi hanggang matapos ang anihan ay detalyadong itinuro sa kanila ng DA sa pangunguna ng PhilRice.

Kabilang ang NSIC Rc 160 at Rc 280 sa pinagyaman nina Mang Julian mula sa DA. “Malaki talaga ang pasasalamat namin sa DA dahil kahit maliit lang ang aming saka ay binigyan pa rin kami ng atensyon ng gobyerno,” matatas na pahayag ni Mang Julian.

Para kina Julian at Mang Tarciso Montes, 62, mistulang *miracle seeds* o himalang binhi ang mga barayting bigay ng DA dahil ito’y naging magandang simula ng pagkakaroon nila ng matagumpay na CSB.

Malayo sa kabihasan ang Brgy. Calew, kaya naman limitado ang pinagkukunan nila ng mga binhing palay. Hindi na ngayon! Ang kanilang CSB ang namamayagpag na *seed center* ng kanilang munting barangay.

“Hindi na kailangan ang pang-negosyong *seed center* dito dahil sapat naman ang mga binhi namin sa CSB,” sabi ni Mang Julian.

Ayon naman kay Mang Tarciso, ang CSB rin ay nagsisilbing mapagkukunan ng binhi ng mga magsasakang sinalanta ang palayan ng kalamidad o peste.

“Sa panahong ito, kung wala ang CSB, tapos mag-uumpisa na muli ang pagsasaka, mamomproblema ka. Maitatanong mo na lang, saang bodega o bituin kaya ako kukuha ng gagamitin sa pagsasaka? Kumpara ngayon, dahil sa CSB na ito nasosolusyunan agad ang problema naming magsasaka,” pahayag ni Mang Julian.

Sa tradisyonal na barayting tinatanim nila noon, umaani lamang sila minsanan sa isang taon. Ngunit hindi na ngayon, dalawang beses sa isang taon na sila nakapagtatanim.

Patotoo pa ni Tarciso na tumaas ang kanyang ani nang magkaroon ng CSB sa kanilang lugar. Ngayon ay umaani na siya ng hanggang apat na tonelada kumpara noon na magbubunyi ka kung makatisod ka ng tatlong tonelada.

KAPIT-BISIG SA ASOSASYON

Malaki ang ginhawang naiambag ng CSB sa matatag na asosasyon nina Mang Tarciso. “Kung dati ay kailangan pa ng karamihan sa

aming miyembro na mangutang ng isasaing sa kapitbahay, ngayon ay sa mismong ani na namin nanggagaling ang aming kinakain sa araw-araw,” pagbibida ni Mang Tarciso.

Sa apat na taong naging lider si Mang Julian sa SCFA ay mas naging matatag ang mga miyembro ng asosasyon. Pinaliliwanag niya sa mga miyembro kung ano ang mga benepisyo ng mga makabagong teknolohiya at kasanayan na binabahagi ng gobyerno sa kanila.

Kinukunsulta niya ang mga kapwa magsasaka lalo na sa mga bagay na hindi niya kaya. Kaya naman hindi na nahirapan si Mang Tarciso nang maluklok ito bilang bagong pinuno, dahil palagi siyang ginagabayan ni Julian.

“Ang programa ng gobyerno gaya nitong CSB ay malaking tulong sa aming mga magsasaka. Ngayon, kailangan na lang naming mapanatili at mapalago ang aming bangko para ‘di na kami umasa parati sa tulong ng gobyerno,” bulalas ni Ginoong Tarciso. •

“MUKHANG HINDI NA KAILANGAN ANG PANG-NEGOSYONG SEED CENTER DITO DAHIL SAPAT NAMAN ANG MGA BINHI NAMIN SA CSB.”

- MANG JULIAN

HINDI MASAKIT SA BULSA! PROMISE.

ISINULAT NI:

Anna Marie F. Bautista

**“MALAKING TULONG
ANG PLEA KASI
MABILIS NAMIN SIYA
NAKUHA AT MABABA
ANG INTERES.”**

- WINDA

Chairperson Bekbek (ika-2 mula sa kaliwa)

Kuha ni Jayson C. Berto

Balik-balik. Sa Tagalog, paulit-ulit. Ito ang pagsasalarawan ni Meriarne “Bekbek” Nerisma, 49, bagong halal na Chairperson ng Dacutan Farmers’ Multipurpose Cooperative (DAFAMCO) sa Esperanza, Agusan del Sur nang tanungin tungkol sa karanasan ng kanilang mga miyembro sa pagtatanim ng palay.

“Balik-balik sa pangungutang na may malaking interes kung kani-kanino. Kaya ayun, lalo lang nababaon sa utang,” kwento ni Aling Bekbek.

Hindi rin itinanggi ni Aling Bekbek na nakasanayan na ng mga magsasaka sa kanila ang maya’t-mayang pangungutang sa mga *traders* para sa panggastos sa palayan at sa pang-araw-araw na pangangailangan. Ayon sa miyembro ng DAFAMCO na si Gilbert “Bobong” Maturan, 42, napakalaking interes ang kapalit ng bawat pisong hinihiram ng mga magsasaka mula sa *traders*.

“Sa P45,000 na utangin mo sa kanila, paniguradong aabot ng P9,000 ang interes na dagdag-bayaran mo sa loob lang ng apat na buwan,” panghihinayang niya.

Para sa DAFAMCO, ito ang mga balik-balik na pangyayari na nais na nilang ibaon sa limot at tuldukan.

SA PLEA, MAS MABABA ANG INTERES

Taong 2017, ipinakilala ng *Agricultural Credit Policy Council* (ACPC) sa pangunguna ni Kalihim Emmanuel Piñol ang Production Loan Easy-Access (PLEA) Program. Layon nitong matulungan sa pinansiyal na aspeto ang mga maliliit na magsasaka’t mangingisda sa kanayunan, sa pamamagitan ng pagpapautang nang mabilis, 6% interes lamang kada taon, at walang *collateral* na hinihingi.

Binibigyang-diin din dito ang kahalagahan ng pagbabalik o pagbabayad ng inutang na halaga upang umikot ang pondo, makahiram, at makinabang ulit ang mga magsasaka.

“Upang mapalapit ang serbisyo ng PLEA sa mga magsasaka’t mangingisda, pinipili ang mga *grassroots-based organizations* o pinagkakatiwalaang kooperatiba para maging *lending conduits* o padaluyan

ng pautang,” paliwanag ni Emmalyn Guinto, *Chief ng Information Systems Management Division* ng ACPC.

Nagsimula ang PLEA sa 15 mahihirap na lugar sa Pilipinas, kasama na ang Esperanza. Inirekomenda ng DA-Caraga ang DAFAMCO bilang *conduit* ng ACPC.

Oktubre 2017, naibigay sa DAFAMCO ang P5M na ngayon ay pinakikinabangan na ng 122 nilang miyembro.

“Naging madali para sa aming mga miyembro ang pag-aplay para makakuha ng *loan* sa PLEA. Ang importante ay aktibo sila, mayroong maipakitang *valid ID*, at makasama sa *orientation* tungkol sa pautang at kung paano gamitin ang pera nang mabuti,” paliwanag ni Estrello Banayawen, 40, *credit committee* ng DAFAMCO.

Isa si Winda Pepito, 46, sa mga nakaranas maging katuwang ang PLEA sa kanilang isang ektaryang palayan.

Kung dati ay kung saan-saan lang siya humuhugot ng pambili ng abono o pambayad sa trabahador, ngayon ay mas panatag na ang kanyang kalooban. Hindi na rin butas ang bulsa.

“Malaking tulong ang PLEA kasi mabilis namin siya nakuha at mababa ang interes. Naibili ko ito ng abono,

bayad sa *labor cost*, at iba pang gastusin sa bukid. May sumobra pang konti para sa ibang lupang tinatamnan namin,” nakangiting sabi ni Winda.

Samantala, si Bobong ay natuto naman daw gamitin nang maayos ang nahiram niyang P45,000 para sa kaniyang isang ektaryang palayan.

“Bago ako nakahiram, pinaliwanag muna sa akin ng *coop* noong *orientation* kung ano ang PLEA at kung paano ito gamitin sa maayos na paraan. Kaya nga hindi na lamang pautang yung nagustuhan ko kundi pati na rin yung karunungan pang-pinansiyal at kahalagahan ng *pagrecord-keeping* na kanilang ibinahagi sa akin,” dagdag niya.

Isa rin sa isinusulong ng PLEA ang kahalagahan ng mga *financial literacy classes* upang matulungan ang mga magsasaka na pamahalaan nang maayos ang kanilang sakahan sa aspetong pinansiyal. Itinalaga naman ni Piñol ang *Agricultural Training Institute* para dito.

Sa pagtutuos ni Mang Bobong, lumalabas na P29,000 ang nagastos niya sa isang ektarya, at karamihan dito ay ginamit para sa *labor cost* noong panahon ng taniman. Ang sobrang pera naman ay pinangdagdag niya sa iba pang palayan niya.

“Ang pinakamainam sa lahat, aabot lamang sa P1,350 ang interes sa loob ng anim na buwan para sa P45,000 na nautang ko,” masayang pahayag ni Mang Bobong.

Wala na rin daw masyadong alalahanin ang DAFAMCO sa binhi dahil tinutulungan sila ng PhilRice Agusan. Tanim nina Bobong at Winda ngayon ang NSIC Rc 360 at Rc 160.

MAGBAYAD SA PLEA

Kung may inaasam-asam mang balik-balik na mangyari sina Aling Bekbek, iyon ay ang pagtulong ng PLEA sa kanila. Kaya naman, panay sila sa pagpapaalala sa kanilang mga miyembro upang makapagbayad sa tamang oras.

Ayon kay Aling Bekbek, kahit papaano ay nagagawa naman ng mga magsasakang ibalik ang nahiram nila.

Sa lahat ng ito, nababanaag nina Aling Bekbek, Mang Estrello, Mang Bobong, at Aling Winda na makakamit din ng DAFAMCO ang layunin nitong mapagaan ang pamumuhay ng mga miyembro nila. Sa pamamagitan ng PLEA at ng iba pang programa na inilaan para sa kanila, tiyak ngang magkakaroon sila ng bagong pag-asa upang mapagtagumpayan ang bawat hamon na kanilang kinakaharap. •

Kuha ni Jayson C. Berto

Kuha ni Jayson C. Berto

LARO TAYO!

IGINIHIT NI: Jude Klarence C. Pangilinan

INIHANDA NI: Christina A. Frediles

ALAMIN ANG TAMANG PROSESO NG PAGHAHANDA NG PUNLA HANGGANG SA PAGLILIPAT-TANIM. MAGSIMULA SA PAGPILI NG DE-KALIDAD NA BINHI NG REKOMENDADONG BARAYTI NG PALAY.

ALAM MO BA?!

May 5-20% dagdag-ani sa paggamit ng de-kalidad na binhi.

Magtuos tayol

P1,360 man kada sako ang presyo ng purong binhi, mas mataas naman nang 2,000 kilo ang aanihin. Kung P17 ang presyuan ng palay, may dagdag-kita agad na P32,640!

1.6M butil ang 40 kilong binhi samantalang nasa 750,000 punla lang ang kailangan para sa isang ektaryang palayan!

Magtuos ulit tayol

Ayon sa mga eksperto, 20x20 sentimetro ang mainam na distansya ng palay. Ibig sabihin, 250,000 tundos lang ang maitatanim sa isang ektarya. Sa tatlong punla kada tundos, 750,000 punla lamang ang magagamit.

Ang sobrang punla ay pwedeng panghulip para sa atake ng mga daga at kuhol.

MALAKAS TUMUBO SA PUNLAAN ANG DE-KALIDAD NA BINHI. MALUSOG AT MATIBAY ANG MGA PUNLA. DAGDAG PA DIYAN. BIHIRA RIN ANG HALONG DAMO AT 'DI-KAURING PALAY DAHIL ITO'Y MAS PURO. SUMA-TOTAL, TIYAK ANG DAGDAG-ANI.

Hugasan ang binhi bago ibabad.
(Bumaba nang 3 boxes)

Itanim ang mga punla sa lalim na 2-3sm.
(Bumaba nang 2 boxes)

Panatiliing mainit o hindi lalayo sa 30°C, mamasa-masa, at nahahanginan ang mga buto.

Ilipat-tanim ang mga punla ng 21-25 araw na gulang. Iwasang ma-stress ang mga punla sa pagbubunot.
(Lumipat nang 2 boxes pakaliwa)

Kulubin ang mga buto nang 24-36 oras o hanggang sa mga ito ay bahagyang bumiyak o may makitang puting ugat na lumalabas.
(Lumipat 2 nang boxes pakaliwa)

Mainam na palitan ang tubig na pinagbabaran ng buto kada limang oras nang maiwasan ang pagkasira ng mga ito sanhi ng fermentation o pagkapanis.

Hayaang nakatiwangwang ang binhi nang isang araw.

Maglagay ng 5-10g ng 14-14-14 o 16-20-0 bawat metro kwadrado (m²) 7-10 araw matapos isabog ang mga buto.

Isabog nang pantay-pantay ang mga kinulob na buto (100 buto/m² para sa 40 kg/ha)
(Lumipat nang 1 box pakanan)

Panatiliing mamasa-masa ang mga kamang punlaan sa unang 5-7 araw. Pagkatapos, unti-unti itong patubigan hanggang sa taas na 2sm.
(Lumipat nang 2 boxes pakaliwa)

Mainam na pare-pareho ang distansya ng pagtatanim, nang pareho ang makuhang liwanag mula sa araw at sustansiya sa lupa.

Maglipat-tanim sa distansyang 20x20sm sa tag-ulan o 20x15sm sa tag-araw.
Congratulations! Sa tamang pamamaraan, punla'y siguradong malusog!

Pumili ng de-kalidad na binhi ng rekomendadong barayti
START HERE

Hanguin ang binhi pagkaraan ng 12-24 oras at muli itong hugasan.

Bago maglipat-tanim, dahan-dahang bunutin ang mga punla para maiwasan ang pagkaputol ng mga ugat.

Ibabad ang binhi sa malinis na tubig.
(Lumipat nang 4 boxes pakanan)

Ihanda ang kamang punlaan isang araw bago magpunla.
(Lumipat nang 1 box pakanan)

Hanguin ang binhi at isabog nang pantay.

Ihanda ang mga kamang punlaan 1 araw bago magpunla. Siguraduhing ang paghahanda ng lupa ay 21-30 araw.

Palitan ang tubig kada 5-6 oras.

Ang 20x20 sm distansya ng mga punla ay nagpapadali sa paggamit ng makinang pantanggal ng damo, paglalagay ng abono, at pag-aani.

Patagin ang mga kamang punlaan.

Maglagay ng mga 10 sakong organikong pataba sa bawat 400m² punlaan at ihalong mabuti.
(Lumipat nang 1 box pakaliwa)

Upang hindi mainitan ang mga buto, panatiliing mamasa-masa ang mga ito.

Tiyak na hindi maganda ang magiging tubo ng iyong palay. Pagkatapos mamili ng de-kalidad na binhi ay hugasan at ibabad ito sa malinis na tubig.

IBA PA RIN ANG MAY RESERBA

Sinalanta man ng matinding pag-ulan noong 2017, nakahanap pa rin ng pag-asa si Elisa Lorejo, 50, ng Guadalupe, Carmen, Davao del Norte. Mabuti na lang at may programang *seed buffer-stocking* ang DA Region 11 na nagbigay ng libreng pantanim.

PAG-ASA SA MADILIM NA PANGYAYARI

Tandang-tanda ni Aling Elisa nang umabot hanggang baywang ang tubig ng kanilang palayan na nagtagal nang 3 araw. Ang resulta, 40 kaban lang ang inani ng kanilang isang ektaryang palayan.

Imbes na panghinaan ng loob, nagtanim muli sa sumunod na taniman si Aling Elisa at ikinatuwa ang libreng 40 kilong *certified seed* ng NSIC Rc 360 na ipinamahagi ng DA Region 11. Kung bibilhin, nasa P1,700 ang halaga nito.

BINHING PANSAKUNA

Binalangkas ng pamahalaan ang *Seed Buffer-Stocking* o pag-iimbak ng binhi tulad ng palay at mais sa bawat rehiyon. Ito ay upang matulungan agad ang mga magsasaka para makabangon sa pinsalang hatid ng kalamidad. Noong 2013, ang Davao Region ay may 10,000 sakong reserbang binhi.

Ayon kay Regional Rice Program Coordinator Alejandro Yadao, nasa 5,000 sakong binhi ang nakareserba sa mga dambuhalang Davao Oriental Seed Producers Cooperative, Davao Multi-Purpose Seed Producers Coop, at Seed-to-Rice Cooperative.

ISINULAT NI:

Allan C. Biwang, Jr.

Kuha ni Allan C. Biwang, Jr.

“Sinisiguro namin na bago at may kalidad ang nabibili naming binhi sa mga kooperatiba. Dumadaan ito sa pagsusuri ng *BPI-National Seed Quality Control Services*. Bago ito dalhin sa mga munisipyo, pinasusuri ulit sa BPI,” pagmamalaki ni Yadao. Paglilinaw din niya na hanggang apat na buwan lang dapat sa imbakan ang reserbang binhi upang maging mataas pa rin ang pagtubo nito.

Sa layuning mapataas ang ani at kita, *hybrid seeds* ang nakikitang solusyon ni Yadao. Kaya’t ngayong 2018, may kasamang *hybrid seeds* na ang reserbang binhi bukod sa *certified at registered inbred seeds*.

Sa kasalukuyan, may ginagawang *air-conditioned seed storage facility* ang DA region na may kapasidad na 3,000 sakong binhi upang mapanatili ang mataas na *germination rate* ng mga ito.

BINHING LIBRE, MATAAS PA ANG ANI

“Napakaganda ang naging tubo ng mga binhi na binigay ng DA. Kahit sabog-tanim ang naging paraan namin sa pagtatanim, umani pa rin ito hanggang 68 kaban kada ektarya,” masayang kwento ni Elisa.

Aniya, angkop ang barayti at tiyak na de-kalidad dahil sa dami ng suwi at malulusog na uhay. Kwento ni Mang Sofronio Lorejo, 58, naging matibay din ito sa peste sapagkat hindi ito masyadong napinsala, hindi tulad ng ibang barayti na kanyang nasubukan.

Sa bigat na 65 kilo kada sako, naibenta nila ito ng P18 kada kilo. Kumita sila ng higit sa P50,000. Bawas na rito ang naging puhunan nila at ang itinirang pangkain.

Bahagi ng kinita nila ay ibinili ng bomba para maging sapat ang pagpapatubig ng kanilang palayan. Para sa magsasakang tulad nila, malaking bagay na ang mabigyan kahit konting tulong.

LIBRENG BINHI MULA SA DA

Napatunayan na malaki ang naitutulung ng reserbang binhi lalo na sa mga rehiyon na madalas binabaha at dinadaan ng bagyo.

Para sa mag-asawang Lorejo, malaki ang naiambag ng libreng binhi upang makabangon muli at mabigyan ng panibagong pag-asa ang mga magsasaka. •

Binalangkas ng pamahalaan ang Seed Buffer-Stocking o pag-iimbak ng binhi tulad ng palay nang matulungan agad ang mga magsasaka na makabangon sa pinsalang hatid ng kalamidad.

Coordinator Yadao (kaliwa)

Kuha ni Allan C. Biwang, Jr.

DE-KALIDAD NA BINHI MULA SA KABATAAN

ISINULAT NINA:

Reuel M. Maramara
Donna Cris P. Corpuz

KAKAIBANG SIMULA

Taong 2013 nang mapabilang ang LAIS at LNVHS sa *Infomediary project* ng PhilRice, na humikayat sa mga kabataan na makibahagi sa agrikultura, lalong- lalo na sa pagsasaka ng palay.

Sa pamamagitan ng *Infomediary campaign*, sumailalim ang mga guro ng mga piling *techvoc schools* sa isang linggong pagsasanay tungkol sa pagsasaka. Tinuruan nila ang mga estudyante ng panimulang kaalaman ukol sa pagsasaka at mga paraan na mapagkukunan ng mga impormasyon.

Ngunit sa hindi inaasahan at naging 'di malilimutang pagkakataon, winasiwas ng bagyong Yolanda ang magandang nasimulan ng mga estudyante ng panimulang kaalaman ng LAIS.

PAGBABALIK-TANAW

Agrikultura ang itinuturo ni Manuel Hornales, 61, sa LAIS. Kaya naman, kaakibat nito ang pamamahala niya sa halos dalawang ektaryang palayan

Ang kabataan ang pag-asa ng bayan. Gasgas man sa pandinig, napatunayan ng mga estudyante mula Leyte Agro-Industrial School (LAIS), Poblacion Leyte, Leyte at Luna National Vocational High School (LNVHS), La Union na ang tanim nilang binhing palay ay naging sandalan ng mga magsasaka upang magkaroon ng magandang ani at kita. Pinagtagpi-tagpi nila ang mga nagkapira-pirasong lakas-loob ng kanilang mga magulang at nakatatanda.

na ginagamit na rin ng paaralan sa pagsasanay ng mga mag-aaral.

Sa panahon ng pag-ani, nakatatanggap ang mga estudyante ng kanilang parte na naglalaro mula P500 hanggang P800 depende sa kanilang pagsisipag sa palayan. Tuwing pasko, kita rin mula sa palayan ang kanilang ginagastos sa handaan.

"Nakatutuwang tingnan kasi hindi na nila kailangan pang humingi sa mga magulang nila. Gusto nga nila na sila na lang ang magtanim sa buong palayan. Kaya lang, 4,000 metro kwadrado lang talaga ang nakalaan para sa pag-aaral nila dahil hindi naman ito para sa produksyon," kwento ni Hornales.

Hindi nya lubos akalain na sa isang iglap ay maglalaho na parang bula ang kanilang pagbubunyi. Madaling araw ng Nobyembre 8, 2013, nang nagpakitang-gilas ang bagyong Yolanda sa kanilang bayan. Sana naman, hiling nya, hindi na nya maranasan muli ang ganoon kalakas na hagupit ng hangin at ulan sa buong buhay nya.

"Wala kang makikitang palay dito sa tinatamnan ng mga bata. Puro maputik na tubig lang, galing sa bundok," pag-alala ni Hornales sa kalunus-lunos na epekto ng *super* bagyo.

Napakaimposible man tingnan ay kailangan nilang tumayo mula sa putikan. "Pagkatapos ng bagyo, inayos namin ang mga dike. Inihiwalay namin sa dayami at inipon ang mga natirang palay. Nakaipon pa kami ng tatlong sakong NSIC Rc 82 at Rc 160," paglalahad niya.

BANAAG NG PAG-ASA

Dahil na rin sa tyaga at positibong pananaw, napalago ng mga estudyante at ni Hornales ang mga natirang binhi. Hindi nagtagal ay marami ang nabighani sa mayabong na ani nito.

"Kahit mga magsasaka sa ibang barangay ay dumarayo sa amin para kumuha ng binhi. Tinatanong nila ako kung paano ko napalalago nang ganoon ang mga palay at saan daw galing ang binhing ginamit namin.

Sabi ko naman itinuro at binigay ito ng PhilRice," pagmamalaki ni Hornales.

Simula noon ay *regular* nang pinagkukunan ng binhi ng ilang magsasaka ang LAIS. Minsan, pinapalitan nila ito, minsan naman kinakalimutan. "Tulong na rin yon sa kanila," paliwanag ni Ginoong Hornales. Naging sentro na rin ang paaralan sa pagtuturo ng mga teknolohiya kung paano makukumpasan at mapapagaan ang mga hamon ng pagbabago ng panahon.

SIMOT ANG BINHI

Tulad ng LAIS, nakaugalian na rin ng LNVHS ang pagpaparami ng binhi para sa mga nangangailangang magsasaka. Hindi man pinagmalupitan ng bagyo ang kanilang paaralan, naging mapanubok din ang kwento ng LNVHS. Sabi ng gurong si Virgilio Medina, 58, sa simula ay mahirap ang naging suporta ng lokal na pamahalaan. Naging hamon din ang pagpapakita na lamang ng mga teknolohiyang ginagamit nila kumpara sa mga nakasanayang paraan ng mga magsasaka.

Dahil na rin sa kitang-kita na mas maganda ang kanilang palayan, sa huli ay nagsimula na ring lumapit ang mga magsasaka sa paaralan para humingi ng binhi. Nagkaroon din sila ng ugnayan sa iba pang ahensya ng gobyerno na nagbigay rin ng suporta sa paaralan.

"Lagi na kaming nauubusan ng binhi. May mga *order* pa nga kami pero wala na kaming maibigay," hayag ni Medina.

Ayon naman kay Mang Eddie Dela Cruz, na kumukuha ng binhi sa Maguling National High School, Sarangani, tumaas ang kanyang ani mula 70 kaban ay naging 120 kaban.

DOBLADONG BIYAYA

Bilang pagtanaw ng utang na loob, kailangang ibalik nang doble ng mga magsasaka ang hiniram nilang binhi. Ito naman ay pinahihiram sa iba pang nangangailangang magsasaka.

"Kailangan ding sundin ng mga magsasaka ang mga patnubay sa pagpaparami ng binhi para masiguro ang kalidad nito," pahayag ni Medina.

Bukod sa pagbibigay-kaalaman sa mga kabataan, para kay Medina at Hornales, nagiging mas makabuluhan ang kanilang paaralan sa pagbibigay ng mga binhi at pagpapahayag ng mga teknolohiyang angkop sa kanilang komunidad. Sumiklab at pumutok man ang kidlat at bumuhos ang ulan, ito ang mga bagay na hindi mapapalitan. •

Sa pagsagawa ng *Minus-One Element Technique*, nalaman ng mga estudyante mula sa LNVHS sa La Union kung ano ang kulang na sustansya sa kanilang palayan at paano ito pamahalaan.

"KAHIT MGA MAGSASAKA
SA IBANG BARANGAY
AY DUMARAYO NA RITO
SA AMIN PARA KUMUHA
NG BINHI. TINATANONG
NILA AKO KUNG PAANO
KO NAPALALAGO NANG
GANOON ANG MGA PALAY
AT SAAN DAW GALING
ANG BINHING GINAMIT
NAMIN. SABI KO NAMAN
ITINURO AT BINIGAY ITO
NG PHILRICE."

- MANUEL

NGITI NG SAMA- SAMANG TAGUMPAY

Sino ba ang nais mapag-isa? Marahil, mas marami ang pipiling sila ay may katuwang! Ganoon din sana sa pagsasaka kung saan mas marami ang nakangiti dala ng pinalakas na pagsasama-sama.

ISINULAT NINA:

Elsie E. Reyes
Perry Irish H. Duran

**“MAINAM ANG
BULTUHANG
PAGBILI NG
PALAY SA AMING
MAGSASAKANG
NAKA-CLUSTER.”**

- FRANCISCO

BUHAY NA PATOTOÓ

Tuwang-tuwa si Marina M. Onabya, 64, miyembro ng Rice Business Innovations System (RiceBIS) Negros Agrarian Reform Cooperative (ARC) sa nakalipas na taniman. Sa kanyang 1.5 ektaryang palayan, 216 kaban ang kanyang inani, mga 45 kilo ang timbang. Marami pa rito naibenta niya na P20 kada kilo. Nakapagtabi na siya ng pera sa bangko, nabayaran pa ang kanyang mga utang. “Salamat at miyembro ako ng ARC,” nakangiting pag-alala ni Aling Marina.

Bilang miyembro, natutuhan ni Aling Marina ang tamang pangangalaga ng palay. Gumagabay pa ang DA at PhilRice sa pamamagitan ng RiceBIS Community Program mula Hunyo 2017.

Kahawig ng nangyari kay Aling Marina ang kwento ni Annie Ayroso, 55, *cluster member* ng RiceBIS ng Macarse, Zaragoza, Nueva Ecija. Sanay siya sa 98 kabang ani, ngunit tumaas ito sa 102 sako noong tag-ulan ng 2017. Nasa 155 sako naman nitong tag-araw ng 2018. Kaakibat

ng pagtaas ng kaniyang ani ay ang paglobo rin ng kanyang kita.

Si Johnny Escote naman, kalihim ng Central Glad Irrigators’ Association sa Midsayap, North Cotabato, P30 kada kilo niya naibenta ang kanyang binhi. Malayo sa dating P17 kada kilong bentahan ng palay-panggiling.

DISKARTENG SAMA-SAMA

Kwento ni Francisco Ignacio, 62, pinuno ng Pinagbuklod na Adhika Agricultural Cooperative (PNAAC), Zaragoza, mainam ang bultuhang pagbili ng palay sa kanilang magsasakang naka-*cluster*.

Simula nang unang gawin nila ito noong nakaraang tag-araw ng 2017, naimpluwensyahan din nila ang presyuhan ng buong komunidad.

Dahil binibili nila sa mas mataas na presyo ang mga prodyus ng mga naka-*cluster* na magsasaka, sumabay na rin sa ganitong presyuhan ang marami sa mga ahente sa barangay nila.

Sina Leonora Lascano (una sa kaliwa), Moises Sebugan (gitna), at ilang mga kasama sa kooperatiba

Si Francisco Ignacio (kanang dulo sa taas) at ang kanyang mga kasamahan sa PNAAC

Si Johnny Escote (una sa kaliwa) at ang kanyang mga kasamahan Central Glad Irrigators’ Association

Sa grupo naman nina Escote, ang pagbebenta ng binhi ang napagkaisahan nilang gawing negosyo. Kahit na wala silang mga pasilidad tulad ng *dryer* at imbakan, naging maparaan sila sa paggamit ng trapal upang patuyuin ang kanilang palay. Ang ani nila mula sa *certified seeds* ay binebenta nilang *good seeds*.

Ayon kay Philip Ostique ng PhilRice Midsayap, *legal* ang pagbebenta ng *good seeds* basta’t hindi nila ito lalagyan ng etiketang *certified* o *registered seeds*. Paalala ni Ostique, siguraduhing tama ang pamamahala sa tanim upang mapanatiling puro ang binhing ibebenta. Nakatakda sina Escote at ilang kasamahan niya na sumailalim sa *seed production training* upang mapalawig ang kanilang kaalaman at negosyo.

PRODUKTONG DE-KALIDAD

Napatunayan ni Mang Francisco ang kagandahan ng paggamit ng *registered* at *certified seeds* na matibay pagdating sa sakit ng palay sa kanilang lugar, kaya naman madali itong ibenta.

Mas mahal man nang kaunti ang *registered* at *certified seeds* sa P1,250 kada sako kumpara sa *good seeds* na P1,000 lang, nirerekomenda pa rin ni Mang Francisco ang mga ito sa kanyang mga kapatid dahil mas nakasisiguro siya sa RS at CS.

Ayon kay Dr. Glenn Y. Ilar ng Rice Seed Systems Program ng PhilRice, mas

matibay sa sakit ang palay mula sa CS at RS dahil puro ang mga ito. Ibig sabihin, walang halong damo o mahinang barayti ng palay na pwedeng maging *alternate hosts* ng mga sakit.

Para kay Donato Melgaso, 56, pinuno ng RiceBIS Negros ARC, isa sa sulit at mabisang paraan para masigurong walang halo at maganda ang kalidad ng tanim na palay ay ang *roguing* o pag-alis ng mga halo ng palay. Sa pamamagitan nito, nabebenta niya sa mas mataas na presyo ang produktong palay.

TAGUMPAY NG SAMA-SAMA

Sa karanasan ni Moises Sebugan bilang chairperson at Leonora Lascano vice-chairperson sa General Malvar Irrigators Agrarian Reform Cooperative ng Pontevedra, Negros Occidental, ang mga miyembro ay hindi masyadong mangangamba kung sakali mang biglaang bumagsak ang presyo ng palay dahil may *floor price* na P13 ang kooperatiba nila.

Ngayong alam niyo na kung papaano mapapaunlad ang pagpapalayan bilang isang negosyo, kausapin na ang pinakamalapit na kapwa magsasaka at talakayin kung alin sa mga diskarteng nabanggit ang maaaring swak sa inyo.

Lahat ng ito, nag-umpisa sa tamang pagpili ng binhi at pakikiisa sa isang organisadong grupo. •

(Hango sa ulat ni Mary Grace M. Nido)

KILALANIN ANG MGA LAHOK SA PALAYAN

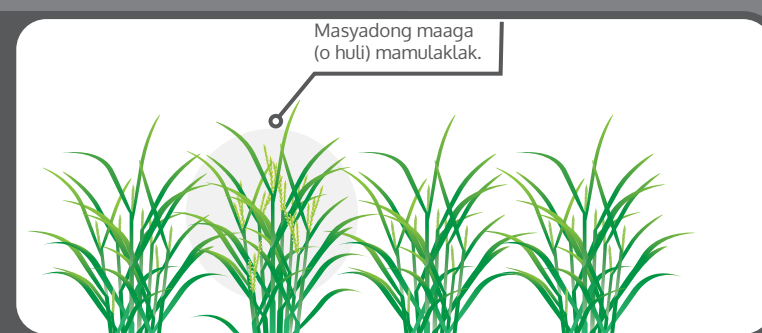
ISINULAT AT IGINUHIT NI: Andrei B. Lanuza

Ang *roguing* ay ang pag-alis ng mga lahok o halo sa palayan. Ang mga lahok o *off-types* ay mga halo na maaaring mapasama sa mga purong binhi. Halimbawa ay buto ng naunang tanim, damo, o palay na may sakit.

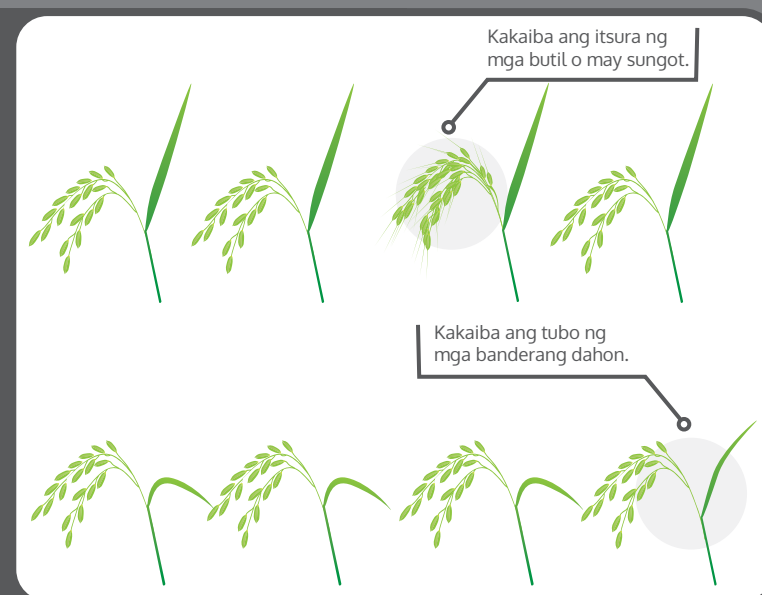
MGA LAHOK SA PAGSUSUWI NG PALAY

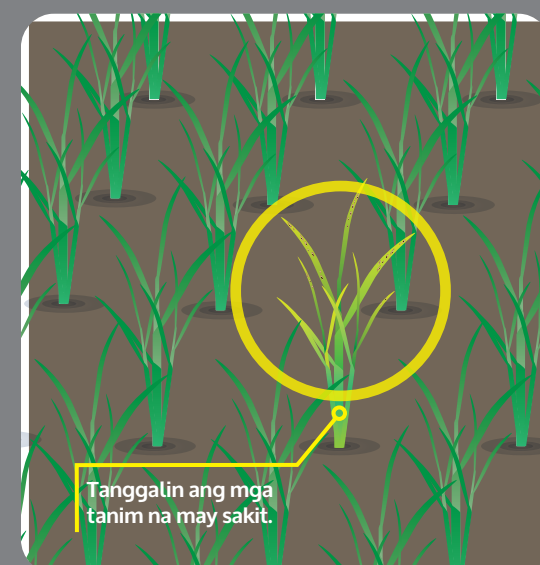
MGA LAHOK SA PAMUMULAKLAK NG PALAY

MGA LAHOK BAGO ANIHIN ANG PALAY

Upang mapanatiling malulusog ang mga nakatanim na palay, gawin din ang mga sumusunod habang nagsusuwi:

ANO ANG SEEDEX?

AT BAKIT ITO IMPORTANTE SA ATING MGA MAGSASAKA

ISINULAT AT IGINUHIT NI:

Andrei B. Lanuza

SUBJECT MATTER SPECIALIST:

Dr. Glenn Y. Ilar

Ang paggamit ng de-kalidad na binhi ay isa sa mga importanteng gawain sa pagsasaka para makasiguro ng mas magandang ani. Ngunit hindi lahat ng mga magsasaka sa Pilipinas ay nakagagamit ng mga de-kalidad na binhing palay kung kaya't inilunsad

ng gobyerno ang **Farmer's Production and Exchange of High-Quality Inbred Rice Seeds (SeedEx)** na naglalayong maitaas ang ani at kita ng mga magsasaka. Ito rin ay naglalayong 1) mapalakas ang paggamit ng de-kalidad na binhi sa

pamamagitan ng impormal na produksyon at sistemang pakikipagpalitan, at 2) mapabilis ang pagkakaroon ng barayting angkop sa kanilang lugar at mabatid ang kahalagahan ng paggamit ng de-kalidad na binhi.

BAHAGI NG PROYEKTO

1
Produksyon ng *registered seeds* sa pormal na sistema, at pamamahagi sa mga piling *seed producers* na magsanay sa pagpupuro ng binhi.

2
Pagtatanim ng mga nagsanay na *seed producers* ng mga *registered seeds* na ipamamahagi ng DA para *maka-produce* ng de-kalidad na binhi para sa mga magsasaka sa komunidad.

3
Pakikipagpalitan ng de-kalidad na binhi na inani ng mga *seed producers* at pagtatanim ng mga magsasaka para mas tumaas ang kanilang ani.

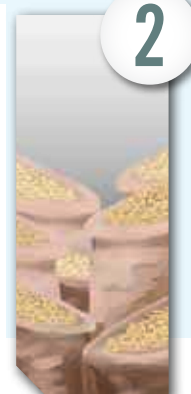
NAIS MAKAMIT NG PROYEKTO

Makapag-ani ng hindi bababa sa 3,000 kilong *registered seeds* sa isang ektarya (ang tatamnan ng *foundation seeds* ay dapat sapat lamang para matugunan ang pangangailangan ng *registered seeds* na may 20% na pataan).

Makapag-ani ang mga nagsanay na *seed producers* ng hindi bababa ng 3,000 kilong de-kalidad na binhi kada ektarya at dapat 80% ng kanilang ani kada *season* ay katumbas ng kalidad ng *certified seeds*.

150% ng kailangang de-kalidad na binhi para sa isang grupo ng mga magsasaka ay kailangang maitanim at maani ng mga *seed producers*.

Sa ika-5 *season* ng paggamit ng palit-binhi ng mga magsasaka, dapat ay may 50% dagdag sa ani at 25% kabawasan sa gastos nila. Dapat matamnan nang di bababa sa 1.5 milyong ektarya sa pagtatapos ng proyekto (DS 2023) gamit ang palit-binhi ng programa.

Para sa maayos na pagsulong ng programang ito, may mga *SeedEx Task Forces* na itatatag magmula nasyonal, rehiyonal, probinsyal, at sa munisipal. Para sa karagdagang impormasyon, magtext o tumawag sa PhilRice Text Center bilang 0917-111-7423.

MAY TANONG SA PAGPAPALAYAN?

Mag-text sa

0917-111-7423

DEPARTMENT OF AGRICULTURE
PHILRICE
PHILIPPINE RICE RESEARCH INSTITUTE

PhilRice Central Experiment Station; Maligaya, Science City of Muñoz, 3119 Nueva Ecija
Tel: (44) 456-0277 • Direct line/Telefax: (44) 456-0354

BRANCH STATIONS:

PhilRice Batac, MMSU Campus, Batac City, 2906 Ilocos Norte; Telefax: (77) 772-0654; 670-1867; Tel: 677-1508; Email: batac.station@philrice.gov.ph
PhilRice Isabela, Malasin, San Mateo, 3318 Isabela; Mobile: 0908-895-7796; 0915-765-2105; Email: isabela.station@philrice.gov.ph
PhilRice Los Baños, UPLB Campus, Los Baños, 4030 Laguna; Tel: (49) 536-8620; 501-1917; Mobile: 0920-911-1420; Email: losbanos@philrice.gov.ph
PhilRice Bicol, Batang, Ligao City, 4504 Albay; Tel: (52) 284-4859 to 60; Mobile: 0918-946-7439; Email: bicol.station@philrice.gov.ph
PhilRice Negros, Cansilayan, Murcia, 6129 Negros Occidental; Mobile: 0932-850-1531; 0915-349-0142; Email: negros.station@philrice.gov.ph
PhilRice Agusan, Basilisa, RTRomualdez, 8611 Agusan del Norte; Telefax: (85) 343-0768; Tel: 343-0534; 343-0778; Email: agusan.station@philrice.gov.ph
PhilRice Midsayap, Bual Norte, Midsayap, 9410 North Cotabato; Tel: (64) 229-8178; 229-7241 to 43; Email: midsayap.station@philrice.gov.ph

PhilRice Field Office, CMU Campus, Maramag, 8714 Bukidnon; Mobile: 0916-367-6086; 0909-822-9813
PhilRice Liaison Office, 3rd Floor, ATI Bldg, Elliptical Road, Diliman, Quezon City; Tel: (02) 920-5129

SATELLITE STATIONS:

Mindoro Satellite Station, Alacaak, Sta. Cruz, 5105 Occidental Mindoro; Mobile: 0908-104-0855; 0948-655-7778
Samar Satellite Station, UEP Campus, Catarman, 6400 Northern Samar; Mobile: 0948-754-5994; 0909-370-1332

www.philrice.gov.ph
www.prioinc.com

(0917) 111-7423

[rice.matters](https://www.facebook.com/rice.matters)

prii.mail@philrice.gov.ph

